

СТАНОВИЩЕ

**на дисертационен труд на Елена Петрова Николова на тема
„Моделите на развитие в културната политика на Община
Благоевград“
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
от проф. д-р Емилия Константинова**

Разглежданата в труда проблематика представлява особен интерес в разработките, свързани с изследване на културните политики. Подобни разработки са крайно ограничени и третират общи проблеми в културния процес в нашата специализирана литература. Проблематиката за моделите на развитие на културата в отделни общини намират израз в стратегиите на отделни общини за управление на културата и постигане на общите им цели и визия не само за европейските, но и националните политики. Имайки предвид, че културата не е изолирана и нейната ценност във времето не трябва да бъде пренебрегвана, както казва Анди Праг, в полза на инструменталната ѝ сила, Елена Николова точно е съобщила своето изследване, че от значение имат специфичните културни характеристики и възможности на всяка отделна община, в частност – Община Благоевград.

Представения дисертационен труд на Николова съдържа увод, три взаимосвързани глави и заключение в обем от 283 стр. плюс приложения.

В дисертацията има ясно определена цел и формулиран точен подход на изследване - културната политика на Благоевградската общинска администрация в определен период от време - 1944-2018 г. Задачите, чиито отговори търси докторантката са релеватни на поставените цели в изследването. В подкрепа на своите тези тя използва голям набор документи, литературни и електронни източници.

Първа глава разглежда основните понятия, свързани с културните политики, както и историческото развитие на европейските процеси в контекста на различните модели на българския национален аспект. Представени са европейски културни програми и инициативи, които са свързани с българско участие. Документално е изследвана политическата българска история в търсене на специфичните културни процеси в контекста на дейността на частни дарителства, държавни

културни институции, неправителствени организации. Прави впечатление и представените организационно управленски структури, които променят своя вид спрямо промените в политическо-икономическите и социалните фактори.

Във втора глава озаглавена „Политики в градска среда“ Елена Николова акцентира върху промените в дейността на общинска администрация Благоевград от периода на социализма до наши дни. В тази връзка тя изследва първо въпроса за отворените, креативните и иновативните градове за чието развитие съществена роля играе общинската администрация чрез ясно формулиране на културната политика и стратегия. Изготвянето на планове, документи, проекти, включване в национални и международни мрежи, прилагането на добри практики и механизми съобразени с местните условия са само част от съвременните инструменти за успешно и дългосрочно развитие в културната сфера. Освен това докторантката ясно подчертава, че включването в този процес на академичните среди, туризма и политиката на побратимяване също играе съществена роля за устойчивостта на общинската културна политика. В един такъв сложен процес винаги съществуват и стратегически управленски дилеми, както Никола подчертава, „имат пряко отношение и са в компетенциите на общинското ръководство и имат значение за управленските процеси в Община Благоевград“./с.114/ Такива дилеми са тясно свързани с избора на ясен фокус в културната политика, нейното ефикасно и ефективно прилагане чрез използването на ресурсите, начините на финансиране и др. Но за да има яснота по всички тези въпроси е необходимо да се познава историческото развитие на града, силните и слабите страни в неговото управление. Затова релевантно докторантката разглежда състоянието на културните процеси в три периода: 1-ви от 1944 г. до 80-те години; 2-ри от 1989 г. до 2000 г. и 3-ти от 2000 до днес, което води до „реалистична картина на културните процеси в конкретната градска среда“./с.118/ Сравнителния анализ и с други градове ясно показва тенденции и положителни възможности за успешното развитие на Благоевград. Инструментариумът като напр. SWOT-анализът, който Николова представя за реалната картина на вътрешната и външната среда е отправна точка за първия план за развитие на Община Благоевград в периода 2014-2013 г. „Именно в този стратегически документ са разработени мерките и дейностите за реализиране на приоритетите, от които най-важна за изследването е Приоритет 7 –

Изграждането на Благоевград като духовен център на Балканите.“ /стр.141/. Следва поглед към икономиката, финансиране, управление и културни институти, функциониращи на територията на Благоевградска община, като напр. Фолклорен ансамбъл Пирин, Биг Бенд Благоевград, Драматичен театър „Никола Вапцаров“, Куклен театър, Камерна опера, Градска художествена галерия, Регионална библиотека, и др.

В същата част се засяга и анализира общинския план за развитие на община Благоевград и в следващия период 2014-2020 г., който доразвива заложената политика от предходния период къде по-успешно или не. Изясняването на проблематиката, свързана с кампанията за Европейска столица на културата 2019 в рамките, на която се включиха в надпреварата няколко български града /включително и Благоевград като част от меморандума София и Югозападен регион/, разширява разбирането за културната политика, открива нови перспективи и цели, надгражда управленския опит. Добро попадение е представения сравнителен анализ за откритите възможности и пропуските в кандидатурата на София и Югозападен регион /включващ Благоевград, Перник и Кюстендил/.

Трета глава засяга конкретното управление намиращо израз във фестивалната дейност на „Frankofoli. Благоевград“ и „Тара-ра-бумбия“. Разглежданите теми и подробния анализ в тази част ясно показват възможността тези два фестивала да станат част от бранда на града, посочвайки важните ползи в социален, икономически, образователен аспект. Чрез стойностния подробен анализ от направеното проучване, което за мен е ценен принос, Николова ясно доказва, че „фестивалите са пространство за експеримент и иновация. Те отварят възможност за създаване на нови продукти, генерират голяма публична подкрепа, голям интерес и по-големи финансови възможности. Те са ключови за достигането и създаването на нови публики и реализиране на артистичен обмен между свои и чужди“ /с.189/. Докторантката дава и свои конкретни препоръки за три успешни модела в областта на управлението на културата, приложими в местната администрация, като създаване на фонд „Култура“, приемане на дългосрочна културна стратегия, формиране на консултативен съвет по културните въпроси. Заедно с това да се създаде междудисциплинарни пространства като се засили активността в областта на междусекторното сътрудничество и използването на алтернативни форми на финансиране. Което също е важен научно-практически принос. Към приносите бих отбелязала и

обобщеното систематизиране на откритата документална информация, която предоставя възможност за цялостната картина на насоките и състоянието на културния сектор в Благоевград от неговото създаване до наши дни.

Имайки предвид актуалността на темата и приносите на дисертационния труд, както и сериозната практическа и изследователска дейност на докторантката, наличието на богата информация и ясно изведени тези убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Елена Николова образователната и научна степен „доктор”.

26.01.2020 г.

ПОДПИС:

/проф.д-р Емилия Константинова/